

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΔΡΟ-ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΙΕΣΕΩΝ ΣΤΗΝ ΕΝΔΗΜΙΚΗ ΙΧΘΥΟΠΑΝΙΔΑ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΕΥΡΩΤΑ.

ΒΑΡΔΑΚΑΣ Λ.,^{1,2} ΓΙΑΚΟΥΜΗ Σ.,¹ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Α.Ν.,¹ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ.,¹
ΖΟΓΚΑΡΗΣ Σ.,^{1,3} ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Ε.,⁴ ΚΟΥΤΣΙΚΟΣ Ν.,^{1,5} ΚΟΜΜΑΤΑΣ Δ.,^{1,5}
ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗ Ε.,¹ ΚΑΡΑΟΥΖΑΣ Ι.,¹ ΣΚΟΥΛΙΚΙΔΗΣ Ν.¹ & ΤΑΧΟΣ Β.^{1,5}

Ο Ευρώτας αποτελεί ένα μοναδικό υδατικό οικοσύστημα στην Ελλάδα λόγω της σημαντικής βιοποικιλότητας και του υψηλού ενδημισμού ιδίως όσο αφορά τα ψάρια. Η ιχθυοπανίδα του ποταμού, αποτελείται συνολικά από 7 είδη, εκ των οποίων δυο είναι τοπικά ενδημικά (*Squalius keadicus* και *Pelagius laconicus*) ενώ ένα είναι ενδημικό της Ν. Πελοποννήσου (*Tropidophoxinellus spartiaticus*). Στο παρελθόν, ο ποταμός εμφάνιζε μόνιμη ροή κατά την διάρκεια του έτους ενώ σήμερα χαρακτηρίζεται διακοπτόμενης ροής λόγω των έντονων απολήψεων νερού για αρδευτική χρήση. Στα πλαίσια του ερευνητικού προγράμματος Life Envifriendly διενεργήθηκαν δειγματοληψίες με ηλεκτραλία και εξετάστηκαν οι βιολογικές επιπτώσεις των φαινομένων ξηρασίας στην ιχθυοπανίδα του ποταμού. Το έτος 2007 μπορεί να χαρακτηριστεί ως η δυσκολότερη υδρολογικά χρονιά για το σύστημα μετά την μεγάλη ξηρασία στις αρχές της δεκαετίας του '90. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με τις αυξημένες απαιτήσεις των αγροτών για νερό κατά την καλοκαιρινή περίοδο, οδήγησε σε ξήρανση μεγάλων τμημάτων του ποταμού, περίπου το 80% της συνολικής λεκάνης απορροής. Παράλληλα, η ανάληψη αντιπλημμυρικών έργων, δημιούργησε έντονες αλλοιώσεις στην κοίτη του ποταμού και απώλεια των φυσικών ενδιαιτημάτων. Επακόλουθο των ανωτέρω, ήταν η ολική θνησιμότητα ψαριών στις περιοχές που ξεράθηκαν και η δημιουργία δυσμενών συνθηκών για την επιβίωση σε περιοχές με έντονες υδρο-μορφολογικές αλλοιώσεις. Κατά τις επαναληπτικές δειγματοληψίες του έτους 2008 δεν παρατηρήθηκαν σημαντικές μεταβολές στη δομή των ιχθυοπληθυσμών και την κατανομή των ηλικιακών κλάσεων στις λίγες περιοχές όπου διατηρήθηκε ικανοποιητική ροή κατά το προηγούμενο έτος. Αντίθετα, στις περιοχές που υπέστησαν ξήρανση οι συγκεντρώσεις των ψαριών ήταν εξαιρετικά χαμηλές και οι πληθυσμοί αποτελούνταν κυρίως από νεαρά άτομα. Τα δεδομένα δείχνουν ότι η ανάκαμψη των ιχθυοπληθυσμών είναι μια αργή διαδικασία που επιτελείται μέσω επανεποικισμού από μη ξηραθείσες περιοχές και λαμβάνει χώρα από ανάντη προς κατόντη. Από τη διαχειριστική άποψη, κρίνεται πρωταρχικής σημασίας η διατήρηση ροής σε ορισμένα τμήματα του ποταμού τα οποία θα χρησιμοποιηθούν από τους ιχθυοπληθυσμούς ως καταφύγια σε περιόδους ξήρανσης και από τα οποία θα επέλθει ο επανεποικισμός.

Ελληνικό Κέντρο Θαλάσσιων Ερευνών, Ινστιτούτο Εσωτερικών Υδάτων, 46,7 χλμ Αθηνών-Σουνίου, 19013 Ανάβυσσος, Αττική, email: lvard@ath.hcmr.gr

² Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Τμήμα Επιστημών της Θάλασσας, Λόφος Πανεπιστημίου 81100, Μυτιλήνη, Λέσβος

³ Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Τμήμα Διαχείρισης Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων, Σεφέρη 2, 30100, Αγρίνιο

⁴ Πανεπιστήμιο Πειραιά, Τμήμα Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών, Καραολή & Δημητρίου 80, 18534, Πειραιάς

⁵ Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας & Οικολογίας, Ελευθερίου Βενιζέλου 70, 17671, Αθήνα

⁶ Τοπικό Κέντρο Αγροτικής Ανάπτυξης, Δ.Ρώμα 58, 29100, Ζάκυνθος